

اولین همایش ملی معماری، مرمت، شهرسازی و محیط زیست پایدار ۲۸- شهریور ۱۳۹۲

تحلیل معماری پایدار در باغ سازی ایرانی (نمونه موردی باغ فین کاشان)

رضا علی مراد افشاری

دانشجوی کارشناسی ارشد معماری دانشگاه آزاد اسلامی همدان

www.architect_afshari@yahoo.com

کهن خرقه خویش پیراستن

به از جامه عاریت خواستن

چکیده

معماری پایدار طراحی و ساخت محیطی پاک و سالم بر اساس بهره برداری موثر از منابع طبیعی و اصول اکولوژیکی و محیط شکل گیری اثر در بستر می باشد.

در این مقاله سعی بر این شد با توجه به تعریف ارائه شده اصول طراحی معماری پایدار در باغ سازی ایرانی بررسی شود و راه کارهای برای بهره گیری از این نتایج در طراحی فضاهای سبز شهری مطرح گردد. باغ سازی ایرانی همانند معماری ایرانی آن چنان طراحی شده است که با اکوسیستم محیط منطبق باشد. از شاخص ها و ویژگی های باغ ایرانی که باعث پایداری و ماندگاری شان گردیده است بهره گیری از عناصر محیطی و بستر شکل گیری باغ می باشد. به منظور ملموس تر شدن بحث باغ فین کاشان به عنوان یک نمونه باغ ایرانی مورد بررسی قرار گرفت.

در این راستا بستر شکل گیری، نقش پوشش گیاهی، جایگاه آب، دید بصری، زیبایی شناختی، کالبد، اکولوژیک محیط و همچنین عوامل تقویت کننده باغ مورد بررسی قرار گرفته است. نتیجه برآمده بیانگر رعایت اصول و اساس طراحی پایدار در باغ سازی ایرانی می باشد که در چشم انداز طرح اصول و مباحثی برای طراحی فضاهای سبز کنونی بر اساس اصول و مبانی باغ ایرانی ارائه گردیده است.

کلمات کلیدی

(معماری پایدار، باغ ایرانی، باغ فین کاشان، فضای سبز شهری)

1- مقدمه

معماران ایرانی در عرصه‌های معماری و شهرسازی از پیشگامان عرصه هنر این مرز و بوم بوده‌اند و عناصر بدیع و زیبایی به یادگار گذاشته‌اند اگر بناها و شهرهای تاریخی ما همواره اصالت و پایداری خود را دارند باغ‌هایمان نیز ورای اندیشه‌های شکل‌گیری‌شان نمودی از آرمان‌گرایی و ارزش‌های ایرانی را دارند و بی‌تردید از پایدارترین و ماندگارترین آثار ایران زمین به شمار می‌آیند. باغ ایرانی مفهومی نقش بسته بر بستر شکل‌گیری و سر برآورده از فرهنگ غنی و جان گرفته از اداب و رسوم مردمان این مرز و بوم است.

در حقیقت علاقه ایرانیان به درخت، گل و آب از باغ فضای مقدس و پاک ساخته شده است و باغ مکانی است که از رابطه طبیعت و انسان سخن می‌گوید.

از بین باغ‌های بسیار زیبا و باشکوه ایرانی باغ فین کاشان بیش از دیگر باغ‌ها خودنمایی میکند؛ نه تنها از حیث زیبای‌شناسی حتی از دیدگاه ساختار و نظام پایداری نیز از نمونه‌های بارز یک باغ کامل ایرانی است.

در این مقاله سعی بر این است اصول پایدار باغ فین مورد بررسی قرار گیرد و عناصر و اصول کاربردی را برای پایدار سازی فضاهای سبز شهری عنوان گردد.

2- ساختار هندسی اساس پایداری باغ ایرانی

هندسه اساس هنر و معماری ایرانی است؛ نگرش هندسی گسترده‌ای وسیعی از معماری ایرانی از زیبای‌شناسی تا ساختارها و شالوده‌ها را شامل می‌شود. تاثیر ساختارهای هندسه از معماری ایرانی خو پهنه وسیعی از تعریف و شکل‌گیری فضایی، تا مسایل نیایشی و استاتیکی را تحت‌تاثیر قرار می‌دهد. این تاثیر گذاری در باغ فین که در پیوند فضاهای بسته و باز شکل می‌گیرد در تمامی عرصه‌ها بچشم می‌خورد و ما باغ گذشته از شکل‌گیری هندسی فضاها بسته فضاهای باز و عرصه‌های طبیعی نیز به نظم درآمده و با هندسه قوام می‌گیرند.